

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/10/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119204204
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:8119204204.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobcov: X. U. H., X.. XX.XX.XXXX, L. J., F. R. V. X, X. E. D., X.. XX.X.XXXX, L. J., F. R. V. XX, X. R. D., X.. X.XX.XXXX, L. S., R. XXX/X, X. Ľ. D., X.. X.XX.XXXX, L. K. XXX, X. V. H., X.. X.X.XXXX, L. K. XXX, X. E. H., X.. X.X.XXXX, L. K. XXX, X. H. D., X.. XX.X.XXXX, L. J., F. R. V. X, X. Y. G., X.. XX.X.XXXX, L. K. XXX C. X. X. D., X.. XX.X.XXXX, L. J., F. R. V. X, všetci zastúpení: Mgr. Ernest Vokál, advokát, so sídlom v Prešove, Hlavná 61, p r o t i žalovaným: X. J. Y., X.. XX.XX.XXXX, L. J., Y. M. XXXX/XX, zastúpený: JUDr. Rastislav Cestický, advokát, so sídlom v Košiciach, Palackého č. 1 a 2. KOOPERATÍVA Poistovňa a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00585441, zastúpený: JUDr. Baltazár Mucska, advokát, so sídlom v Bratislave, Vajnorská 55, o náhradu nemajetkovej ujmy takto

rozhodol:

I. Žalovaní v 1. a 2. rade s ú p o v i n n í zaplatiť žalobcom v 1. a 9. rade, každému z nich po 4.000 Eur, žalobcom v 2. a 3. rade, každému z nich po 3.000 Eur, žalobcom v 4., 5., 6. a 8. rade, každému z nich po 2.000 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného.

II. Žalobu žalobkyne v 7. rade z a m i e t a.

III. Žalobu žalobcov v 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8. a 9. rade v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

IV. Žalobcovia v 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8. a 9. rade m a j ú voči obom žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ale len z prisúdenej istiny.

V. Žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v 7. rade n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia žalobou doručenu súdu 1.3.2019 sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, každý z nich po 20.000 Eur voči žalovanému v 1.rade, ktorý pri dopravnej nehode zavinil smrť ich príbuzného H. D. - otca a brata, ktorá hlboko zasiahla do ich života. Po náhlejši smrti nebohého prežívajú žalobcovia pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, keďže s nebohým mali silný citový vzťah a blízke rodinné väzby. Nárok uplatnili aj voči poisťovateľovi, ktorý mal so žalovaným v 1.rade uzatvorenú poistnú zmluvu v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení a odôvodnili ho § 4 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení. Poukázali pritom na nutnosť eurokomformného výkladu pojmu škoda podľa záveru rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 (Haasová) a tiež závery vyplývajúce z rozhodnutia Ústavného súdu SR - uznesenia III. ÚS 646/15 zo dňa 16.12.2015, III.ÚS 610/17, v zmysle ktorých uplatnený nárok spadá do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z.z. Neskôr poukázali aj na rozhodnutie

Najvyššieho súdu 6MCdo/1/2016, ktoré bolo publikované aj v zbierke rozhodnutí Najvyššieho súdu a stanovísk pod č. 61.

2. Žalovaný v 1.rade v písomnom vyjadrení k žalobe súhlasil, že svojim protiprávnym, nedbanlivostným konaním zasiahol do rodinného života pozostalých H. D., avšak poukázal na to, že zo žaloby nevyplýva status pozostalých ako žalobcov a ani intenzita porušenia ich práv do ochrany osobnosti u jednotlivých žalobcov. Žiadal zohľadniť okolnosti dopravnej nehody, mieru spoluzavinenia nebohého a poukázal pritom na závery znaleckého posudku A.. R. č. 49/17 nachádzajúceho sa v trestnom spise 1T/13/2018, ktorý žiadal pripojiť.

3. Žalovaný v 2.rade namietol svoju vecnú pasívnu legitimitáciu v danom spore a vyslovil názor o nesprávnej interpretácii rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12. Podľa tohto rozsudku náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej pri smrti pri dopravnej nehode je pokrytá povinným zmluvným poistením len vtedy, ak jej náhrada na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo, v danom prípade slovenská právna úprava nezahŕňa právo na ochranu osobnosti a z nej vyplývajúci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri porušení tohto práva pod náhradu škody, ktorú je možné uplatniť z povinného zmluvného poistenia. Poukázal tiež na závery vyplývajúce z rozsudku Najvyššieho súdu SR 4Cdo/168/2009 a 3Cdo/301/2012. Uviedol, že nesprávny je eurokomformný výklad § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z., že pod pojem „škoda na zdraví“ sa má považovať aj nemajetková ujma, nakoľko tzv. motorové smernice, ktoré sa týkajú zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravujú zodpovednosť za škodu a netýkajú sa poistenia nárokov z iného titulu než je zodpovednosť za škodu. Z obsahu celého zákona č. 381/2001 Z.z. jasne vyplýva, že povinné zmluvné poistenie kryje len zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a nie iné nároky. Aj keď žalovaný uznal, že k spornej otázke sa vyjadroval aj Ústavný súd SR, vyslovil názor, že jeho vyjadrenie nie je právne záväzné pre všeobecné súdy. Namietal aj výšku uplatneného nároku, ktorú považoval za neprimeranú. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 3Cdo/228/2012, v rámci ktorého konania bola priznaná manželovi a otcovi za smrť manželky a syna nemajetková ujma 23.000 Eur. Výška nemajetkovej ujmy by mala zohľadniť pomery a príjem žalovaného v 1.rade, keďže poisťovateľ nezasiahol do práv žalobcov a ak by malo dôjsť k plneniu nemajetkovej ujmy bolo by to namiesto žalovaného v 2.rade (správne žalovaného v 1.rade). Súd by mal podľa neho prihliadať aj na to, že pozostalí boli morálne uspokojení v podobe odsúdenia páchatel'a za trestný čin. Poskytnutie náhrady v peniazoch s poukazom na § 13 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka je len doplnkom morálneho zadosťučinenia v prípade, ak to samo o sebe nepostačuje a nesmie slúžiť ako majetkový prospech toho, komu do práv sa zasiahlo.

4. Žalobcovia právo na repliku k týmto vyjadreniam nevyužili.

5. Súd vykonal dokazovanie písomným vyjadrením žalovaných, výsluchom žalobcov, spisom tohto súdu 1T/13/2018 a zistil tento skutkový stav:

6. Dňa 11.8.2017 okolo 22.00 hod. došlo v J. na križovatke ulice G. a Y.P. k dopravnej nehode. Pri nej žalovaný v 1.rade riadil osobné motorové vozidlo Š.F. S. U. J. XXX O. v smere jazdy Y. - J. vyššou rýchlosťou ako 50km/h, nevenoval sa plne vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke a z toho dôvodu nedal prednosť chodcom, ktorí vstúpili na vozovku a prechádzali cez priechod pre chodcov z ľavej strany cesty na pravú z pohľadu vodiča, následkom čoho došlo k zrážke týchto chodcov. Jedným z nich bol aj H. D., ktorý na mieste, následkom zranení pri tejto zrážke, podľahol. Došlo tiež k zraneniu ďalšieho chodca J. L.. Žalovaný v 1.rade bol za tento skutok uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona a za to mu bol uložený podmienený trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov so skúšobnou dobou 5 rokov. Uložený mu bol aj trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel na 7 rokov a to trestným rozkazom tohto súdu č.k. 1T/13/2018-288 zo dňa 20.2.2018, ktorý sa stal právoplatným 27.11.2018.

7. V spomínanom trestnom spise sa nachádza znalecký posudok znalca z odboru cestnej dopravy A.. E. R. č. 49/2017. Podľa zistení znalca aj po konzultácii so znalcom, ktorý vykonával pitvu nebohého v krvi H. D. bolo nameraných 3,75‰ alkoholu, čo je ťažký stupeň opilsti. Zo znaleckého posudku jasne vyplýva zásadný podiel viny žalovaného v 1.rade na vzniku tejto dopravnej nehody. Žalovaný totiž šiel rýchlosťou väčšou o 10-14km/h než bola povolená. Prechádzajúcich chodcov musel zbrať 4,3 sekundy

pred zrážkou a ak by hneď vtedy reagoval brzdením, k zrážke by nedošlo, stačilo dokonca, ak by brzdil 2,04 sekundy pred zrážkou, čo znamená, že reagoval na chodcov oneskorene. Znalec však zistil, že ani zrazení chodci nereagovali adekvátne na vzniknutú situáciu, keďže blížiaci sa vozidlo mohli spozorovať minimálne 3,3 sekundy pred zrážkou. V tom čase sa nachádzali v oblasti stredového ostrovčeka až v ľavom jazdnom pruhu dvojpruhovej vozovky a preto mohli svoju chôdzu prerušiť a pokračovať v nej až po prejdení vozidla.

8. V trestnom konaní bol vypracovaný aj znalecký posudok znalcov z odboru zdravotníctva H.. G. F. C. H.. H. F. pod č. 050/2017 a 406/2017, v ňom pod bodom V. sa konštatuje, že v krvi nebohého H. D. bola zistená koncentrácia alkoholu 3,75‰, čo možno považovať za akútnu otravu etylalkoholom, pričom takéto osoby majú neostré videnie ako aj poruchy odhadu vzdialenosti.

9. Žalobcovia v 1., 2., 3., 7. a 9. rade sú deti nebohého H. D. a ostatní žalobcovia jeho súrodenci. Všetci okrem žalobkyne v 7.rade sa aj dostavili na pojednávanie a vypovedali o vzájomne dobrom vzťahu s H. D., s ktorým sa často navštevovali. Žalobcovia v 1. a 9.rade dokonca s ním bývali v jednej domácnosti. Jeho náhla smrť bola pre každého zo spomínaných vypočutých žalobcov veľkým šokom, s ktorým sa nedokážu vyrovnáť, často na nebohého spomínajú a každý týždeň chodievajú na jeho hrob. Nebohý býval aj so svojim najmladším synom - žalobcom v 9.rade u svojej dcéry žalobkyne v 1.rade, ktorá má 11 detí. Pomáhal jej pri starostlivosti o ne a aj finančne ju podporoval. So žalobcom v 2.rade, ktorý je taktiež jeho synom, pracoval u toho istého zamestnávateľa, preto boli takmer denne spolu. Deti nebohého poukázali na to, že sú už úplnými sirotami, pretože 6 mesiacov pred touto tragickou dopravnou nehodou im zomrela matka. Žalobca v 9.rade uviedol, že v čase smrti matky bol ešte maloletý, otec sa o neho po jej smrti dobre staral, finančne ho podporoval, čo mu v súčasnosti chýba, keďže pracuje len brigádnicke a stáva sa mu, že peniaze na lieky si musí požičať od kamarátov. Trpí totiž na astmu a jeho zdravotný stav sa mu po smrti otca zhoršil, jeho lekár mu vysvetlil, že je to kvôli stresu zo straty otca. V súčasnosti žije už v družskom pomere, z ktorého má 7 mesačné dieťa. Súrodenci nebohého bývajú so svojimi rodinami v K., kde bývala aj ich teraz už nebohá matka Ž. G., ktorá pôvodne bola tiež jednou zo žalobkyň v tomto spore. Nebohý ju často v K. navštevoval a pritom sa schádzali všetci súrodenci na spoločných posedeniach.

10. Pokiaľ ide o neúčasť žalobkyne v 7.rade, súd upozornil právneho zástupcu žalobcov, že vzhľadom na charakter sporu a uplatnený nárok je nutný výsluch žalobkyne a aj keď pôvodne bolo tvrdené, že sa zdržiava v Anglicku, právny zástupca zistil, že nie je tomu tak, zdržiava sa na Slovensku a na základe výzvy súdu sa s menovanou skontaktoval a oznámil jej termín pojednávania. Napriek tomu, že menovaná prisľúbila účasť na pojednávaní, bez ospravedlnenia sa na neho nedostavila.

11. Nárok žalobcov je potrebné odvodiť od § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka.

12. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

13. Podľa § 13 Občianskeho zákonníka

(1)Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

(2)Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

(3)Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

14. Ochrana osobnosti patrí medzi základné práva zakotvené aj v článku 19 ods. 2 Ústavy SR a chránená je aj článkom 8 ods. 1 a článkom 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

15. Do rámca ochrany osobnosti patrí aj právo na súkromie, ktorého súčasťou je aj rodinný život zahrňujúci najmä právo fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy v rodine a v ich rámci naplňovať vlastnú osobnosť. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje

neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život. Uvedenou problematikou sa zaoberal Najvyšší súd SR v uznesení 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.2.2011, v ktorom vyslovil záver, že ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jedného z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhých osôb. Takýmto protiprávnym konaním tretej osoby do práva na súkromie resp. rodinného života môže byť účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplňovať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a vzťahu s blízkou osobou. Ak preto došlo k zásahu do tohto práva, možno využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú uvedené v § 13 Občianskeho zákonníka.

16. Právo súrodencov, či detí požadovať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade úmrtia člena rodiny súdy priznávajú (napr. rozhodnutie Krajského súdu Nitra 9Co/330/2012 zo dňa 2.10.2013, Krajského súdu v Prešove 16Co/29/2011 zo dňa 20.6.2011). Potrebné si je uvedomiť, že v prípade smrti žiadne zadosťučinenie nemôže odčiniť skutočne vzniknutú ujmu. Zmyslom tejto relatívnej náhrady je preto iba túto ujmu zmierniť. Uvedená satisfakcia pre žalobcov však nemôže byť likvidačná pre pôvodcu zásahu. Primárny význam náhrady nemajetkovej ujmy je poskytnúť satisfakciu tomu, do osobnostných práv koho bolo zasiahnuté. Výška náhrady nemajetkovej ujmy je vecou voľnej úvahy súdu a z hľadiska proporcionality by mala rešpektovať určité spoločné všeobecné kritéria. Mala by byť primeraná závažnosti (podstate, intenzite, trvalosti, šírke a oblasti negatívneho dopadu, možnostiam eliminácie dôsledkov a podobne) vznikutej ujmy a musí zohľadňovať okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva (napr. rozsudky Najvyššieho súdu SR 1Cdo/47/2011 zo dňa 21.11.2013, 3Cdo/228/2012 zo dňa 26.9.2013).

17. V dôsledku úmrtia najbližšieho rodinného príslušníka žalobcov došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv, ktorého následok nie je možné žiadnym spôsobom reparovať. Došlo k trvalej deštrukcii rodinných väzieb tvoriacich základ súkromného života žalobcov. Smrť H. D. - otca a brata bola nečakaná a tragická. V konaní súd mal za preukázané silné citové a rodinné putá, žalobcov (okrem žalobkyne v 7.rade) k nebohému. Z jeho nečakaného úmrtia prežívali spomínaní žalobcovia pocity smútku a depresie.

18. V konkrétnom prípade však určitá satisfakcia pre žalobcov bola daná aj právoplatnosťou trestného rozkazu, ktorým bol žalovaný v 1.rade právoplatne odsúdený. Pri rozhodovaní o výške náhrady súd zohľadnil aj to, že išlo o nedbanlivostný trestný čin a nie úmyselný.

19. Určitým vodítkom pre stanovenie výšky nároku môže byť limit odškodňovania obetí úmyselných trestných činov podľa § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Tento limit je 50 násobok minimálnej mzdy a v súčasnosti teda činí 29.000 Eur (580 x 50). Pokiaľ pri smrti zavinenej úmyselným trestným činom možno priznať náhradu maximálne 29.000 Eur, potom v prípade nedbanlivostného zavinenia by táto náhrada mala byť nižšia.

20. Ďalším podporným argumentom pri ustálení výšky náhrady môže byť aj rozhodnutie ESLP v prípade Kontrová proti Slovenskej republike, ktorým bola sťažovateľke priznaná nemajetková ujma 25.000 Eur za to, že nekonaním štátnych orgánov bolo zasiahnuté do jej osobnostných práv usmrtením jej oboch maloletých detí, pričom v danom prípade došlo k absolútnemu rozvráteniu jej rodinného života, keďže boli usmrtené obe jej dcéry a sťažovateľka žiadne iné deti nemá. Európsky súd jej teda za stratu jedného dieťaťa priznal náhradu nemajetkovej ujmy 12.500 Eur.

21. Pri posudzovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadňovať princíp proporcionality a preto súd bral do úvahy aj iné právoplatné súdne rozhodnutia o priznaní nemajetkovej ujmy voči vodičovi a poisťovni. Rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica 7C/69/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne 6Co/609/2014 bola priznaná náhrada manželke 17.000 Eur a dvom plnoletým deťom po 4.500 Eur. Vecou sa pritom zaoberal aj Najvyšší súd SR v konaní 1Cdo/523/15 a Ústavný súd SR III.ÚS 666/16. Rozsudkom Okresného súdu Topoľčany 5C/351/2013 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Nitra 8Co/470/2014 bola priznaná náhrada trom deťom po 10.000 Eur, aj v tomto prípade sa vecou zaoberal Ústavný súd SR v konaní III. ÚS 646/2015. V ďalšom spore vedenom na Okresnom súde v Senici pod sp. zn. 10C/9/2013 a následne na Krajskom súde Trnava 10Co/566/2015 bola

právoplatne priznaná náhrada manželovi a deťom po 8.000 Eur, rozsudkom Okresného súdu Martin bol priznaný nárok manželke a dvom deťom po 5.000 Eur, rozsudkom Okresného súdu Prešov 11C/80/2014 bola matke priznaná náhrada 10.000 Eur, otcovi a 4 súrodencom po 3.000 Eur.

22. Súd teda pri ustálení výšky náhrady sa riadi vlastnou voľnou úvahou, pričom zohľadňoval tie kritéria, ktoré uviedol v predchádzajúcej časti rozsudku vrátane princípu proporcionality. Zároveň však zohľadnil aj okolnosti, za ktorých došlo k predmetnej dopravnej nehode, keďže aj sám nebohý sa dopustil porušenia zákonnej prevenčnej povinnosti upravenej v § 415 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí. Bolo totiž nepochybne preukázané, že bol v ťažkom stupni opilsti a ako konštatoval znalec A.. R. k zrážke by nedošlo, ak by si všimol situáciu na ceste, keďže mal možnosť včas reagovať na prichádzajúce vozidlo a nepokračovať v prechádzaní cez vozovku.

23. Súd zároveň považoval za potrebné zistiť rozsah citovej ujmy u každého zo žalobcov individuálne a podľa toho osobitne u každého z nich priznať určitú výšku nemajetkovej ujmy. Z výsluchu žalobcov vyplynulo, že s nebohým mali pekny vzťah, často boli spolu v kontakte, nemali však žiadne spoločné aktivity a každý z nich okrem žalobcu v 9.rade už mali svoje rodiny - partnera a deti. Po zohľadnení týchto skutočností vrátane výraznej miery zavinenia dopravnej nehody aj nebohým súd považoval za primeranú satisfakciu pre žalobcov v 4., 5., 6. a 8.rade, ktorí sú súrodencami nebohého sumu 2.000 Eur. Inak súd vníma nárok žalobcov 1., 2., 3. a 9.rade, ktorí sú deťmi nebohého, pretože náhlou smrťou otca prišli o druhého rodiča a to v krátkom čase po smrti ich matky. Preto citovú stratu aj druhého rodiča vnímajú intenzívnejšie, čo vyplynulo aj z ich výpovedí. Súd preto im priznal náhradu nemajetkovej ujmy - žalobcom v 2. a 3.rade po 3.000 Eur a žalobcom v 1. a 9.rade priznal viac - po 4.000 Eur. Obaja títo žalobcovia bývali s nebohým v jednej domácnosti, nebohý pomáhal svojej dcére - žalobkyni v 1.rade aj pri opatere jej detí a staral sa aj o svojho syna - žalobcu v 9.rade, ktorý smrť otca prežíval tak intenzívne, že sa zhoršil jeho zdravotný stav. Pri ustálení výšky prisúdenej náhrady súd zohľadňoval aj pomery žalovaného v 1.rade, ktorý, ako vyplynulo zo zápisnice o jeho vypočutí v rámci trestného konania, je síce zamestnaný, ale dosahuje čistý mesačný príjem len 500 Eur mesačne a nemá žiadny majetok.

24. Pokiaľ ide o pasívnu legitímáciu žalovaných, u žalovaného v 1.rade je potrebné poukázať na viazanosť súdu v občianskoprávnom konaní rozhodnutím v trestnom konaní s poukazom na § 193 CSP. Súd teda vychádzal zo skutočností, že žalovaný v 1.rade zavinil pri dopravnej nehode smrť H. D. a tým neoprávnene zasiahol do súkromia žalobcov chráneného v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka. Jeho konanie bolo protiprávne a preto bolo právne dôvodné uznať základ uplatneného nároku žalobcov voči nemu, keďže nepochybne úmrtie ich blízkej osoby - otca, brata predstavuje závažný zásah do ich práva na súkromie a rodinného života.

25. Pasívna legitímácia žalovaného v 2.rade vyplýva z § 4 ods. 1, 2 písm. a/ a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení.

26. Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistenej zmluve.

27. Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ citovaného zákona poistený má za poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

28. Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

29. Súd zastáva názor, že podľa citovaných ustanovení sa posudzuje aj náhrada nemajetkovej ujmy uplatnená v tomto prípade a to v zmysle záverov rozhodnutia Ústavného súdu SR III.ÚS 666/16 zo dňa 11.10.2016. Podľa ústavného súdu je povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu nielen ústavne konformná, ale aj eurokomformná interpretácia zákonov, aby sa tak zabezpečil reálny účinok príslušnej európskej smernice. Smernice EÚ predstavujú kategóriu predpisov sekundárneho práva typickú absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Vychádzajúc zo zmluvy o fungovaní EÚ (článok 288 ods. 3) je smernica záväzná pre každý členský štát, pričom vnútroštátne orgány sú povinné svoje kompetencie vykonávať tak, aby bolo zabezpečené

dosiahnutie výsledku očakávaného smernicou. Relevantnými sú z hľadiska predmetu sporu tzv. motorové smernice (smernica Rady č. 84/5 EHS zo dňa 30.12.1983, smernica EP a Rady č. 2005/14/EHS zo dňa 11.5.2005, ako i smernica č. 2009/103/ES zo dňa 16.12.2009), ktoré ukladajú členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel nemôžu odňať smerniciam potrebný účinok. Členské štáty majú tiež zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením (rozsudok Súdneho dvora EÚ C-22/12 Haasová). Z bodu 59 tohto rozsudku vyplýva, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Z bodu 56 tohto rozsudku vyplýva, že týmto vnútroštátnym právom je § 11 a 13 Občianskeho zákonníka. Podľa bodu 50 rozsudku medzi škody, ktoré sa musia v súlade s tzv. motorovými smernicami nahradiť, patrí aj nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo v ustanovení § 11 a 13 Občianskeho zákonníka. Z bodu 57 rozsudku vyplýva, že tento záver nie je možné spochybniť ani tým, že ustanovenia zakladajúce právo pozostalých po obetiach dopravnej nehody na náhradu nemajetkovej ujmy systematicky patria do tej časti Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do práva na ochranu osobnosti, zatiaľ čo právo na náhradu škody je upravené v inej časti. V zmysle bodu 58 uvedeného rozsudku je rozhodujúce, že zodpovednosť poisteného vznikla na samostatnom od pojmu škoda oddelenom pojme nemajetkovej ujmy. Pojem zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel používaný v uvedených smerniciach je potrebné vykladať tak, že do neho patria aj nároky, ktoré vnútroštátne právo výslovne nezaraďuje medzi nároky na náhradu škody v prísnom slova zmysle, ak je ich podstata podobná, teda že majú občianskoprávny charakter a vznikajú v dôsledku protiprávnej udalosti - dopravnej nehody. Pod pojem ujma na zdraví (používaný v smerniciach) patrí akákoľvek ujma spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa fyzickú ako aj psychickú traumu (uznesenie Najvyššieho súdu SR 3Cdo/234/2017 zo dňa 17.4.2018). Možno teda uzavrieť, že žalobcovia sa dôvodne domáhali náhrady nemajetkovej ujmy priamo voči poisťovateľovi, teda žalovanému v 2.rade, ktorý má v zmysle eurokomfortného výkladu § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. v rámci škody na zdraví nahradiť i nemajetkovú ujmu v podobe psychickej traumy.

30. K totožnému právnenému záveru dospel Ústavný súd SR aj v uznesení II.ÚS 847/2016 zo dňa 10.11.2016. Pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení je teda potrebné pojem škoda vykladať eurokomfortne, teda extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých v dôsledku usmrtenia blízkej osoby pri dopravnej nehode. Takto posudzujú súdy pasívnu legitimitáciu aj poisťovateľov, čoho dôkazom sú už viaceré súdne rozhodnutia napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 6Cdo/143/2017 zo dňa 27.2.2018, 6Cdo/206/2017 zo dňa 27.2.2018, 8Cdo/6/2018 zo dňa 27.9.2018 a napokon 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.7.2017, ktoré bolo uverejnené aj v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR pod č. 61.

31. Vyššie citované rozhodnutia Najvyššieho súdu SR je potrebné považovať už za ustálenú rozhodovaciu činnosť, ktorou boli prekonané iné závery predchádzajúcich súdnych rozhodnutí, ktoré súdy nižšieho stupňa majú akceptovať a tým naplniť aj princíp právnej istoty, ktorý je zakotvený aj v článku 2 ods. 2 CSP. Súd pritom nezistil žiadny dôvod pre odklon od týchto rozhodnutí a preto prijal záver o vecnej pasívnej legitimitácii aj žalovaného v 2.rade v tomto spore. Zároveň súd oponuje názoru, že by neexistovala viazanosť rozhodnutiami aj Ústavného súdu SR. Výklad práva učený v rozhodnutiach Ústavného súdu by totiž mal byť východiskom pre rozhodovania nasledujúcich prípadov rovnakého druhu a všeobecné súdy musia rešpektovať ústavnoprávne výklady Ústavného súdu. Ide o tzv. precedenčnú záväznosť, ktorá síce nie je absolútna a pripúšťa dialóg, teda prednesenie nových závažných argumentov, ktoré by mohli viesť k prípadnej zmene judikatúry, čo však v tomto prípade nenastalo.

32. Súd preto zaviazal oboch žalovaných k zaplateniu prisúdených nárokov, avšak nie solidárne, pretože obaja žalovaní majú podľa názoru súdu postavenie samostatných spoločníkov. Vo vzťahu k žalovanému v 1.rade bol nárok priznaný ako voči škodcovi, ale voči žalovanému v 2.rade ako voči poisťovateľovi, teda na základe rôzneho právneho dôvodu. Preto každý zo žalovaných je zaviazaný na plnenie celého

dlhu žalobcom a vo výroku je vymedzený ich vzájomný vzťah tak, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého.

33. Pokiaľ ide o nárok žalobkyne v 7.rade tá sa na pojednávanie napriek vedomosti o jeho termíne, ale aj upozornení o nutnosti jej vypočutia, bez ospravedlnenia nedostavila. Tým sa sama zbavila možnosti preukázania vzniknutej citovej ujmy, ktorá je nevyhnutná pri posudzovaní nároku. Súd nesúhlasí s názorom, že postačuje preukázanie blízkeho príbuzenského vzťahu, ak by tomu tak bolo, súd by mohol rozhodovať len na základe predloženia rodných listov, čo však považuje za absurdné. Účelom výsluchu je zistiť, či a v akej intenzite bol blízky vzťah medzi nebohým a príslušným pozostalým. Aj keď teda ide o vzťah otca a dieťaťa, ten nemusel byť ideálny, mohol byť aj problémový do takej miery, že by nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade smrti otca ani nevznikol. Vo vzťahu k nároku žalobkyne v 7.rade teda nebol preukázaný základ tohto nároku a preto súd jej žalobu zamietol.

34. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Keďže rozhodnutie o výške priznanej náhrady záviselo od úvahy súdu, má sa za to, že žalobcovia, ktorým bol nárok priznaný, hoci nie v uplatnenom rozsahu, sú v spore plne úspešní. Súd im preto priznal náhradu trov konania voči neúspešným žalovaným v rozsahu 100%, ale len z prisúdených súm. Pokiaľ ide o konanie medzi žalobkyňou v 7. rade a žalovanými, aj keď žalovaní v tomto konaní boli voči nej úspešní, súd pri tomto nároku na náhradu trov konania aplikoval § 257 CSP a zohľadnil výnimočné okolnosti tohto prípadu, keďže nárok touto žalobkyňou bol uplatnený v dôsledku tragickej smrti jej otca.

35. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, v ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.